

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Posamezna št. 4 vin.

„Jutro“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — zjutraj. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Glavno uredništvo in uprava je v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi, št. 20, kamor naj se naslovijo vse denarne pošiljke in dopisi. — Za Ljubljano in okolico je uredništvo in uprava v hotelu „Malič“ v Ljubljani. — Po pošti sprejemano stane „Jutro“ mesečno K 1.50, četrletno K 4.50, letoletno K 18.— za inozemstvo celoletno K 28.—. — Naročnina se plačuje vnaprej. — Oglaš: 1 mm. visokosti četrstolpne vrste 6 vinarjev, pri večkratnem oglaševanju primeren popust. Mali oglaš: 5 vinarjev za besedo. — Za odgovor je priložiti znamko.

„Mladini“.

Deset let bo minulo letos kar je prvi-krat javno nasopila v slovenskem dijaškem življenju nova struja — narodni radikali. Mnogo obetajoča struja z lepimi ideali. Marsikaj je izvršila: zanimanje za manjšinsko delo je vzbudila, začela je z ljudskimi knjižnicami in predavanji, pečala se je z dijaško-vzgojnim in dijaško-socialnim vprašanjem. Strankarsko-politično delovanje je odklanjala. Kadarkoli pa se je v teh vrstah žula beseda o domači naši politiki, je to bila vedno najhujša obsodba nele klerikalne ampak predvsem liberalne slovenske politike. Liberalna stranka ni vredna, da živi, čim preje pogine, tem bolje za Slovene — tako in enako so se glasile sodbe o slovenski liberalni stranki. To je bilo v tistih letih, ko še nikdo od gospodov ni mislil na to, da se ga bo kdaj polotila želja po političnem delu v liberalni stranki.

Minila so leta, in prvi narodni radikali so stopili v javno življenje. Kaj zdaj? Kam zdaj? Eni so se stisnili v kotic, ker jim ni bila nobena politična stranka po godu. Drugi so mislili, da še najbolj odgovarja njih nazorom soc. demokracija in so šli tja, tretji pa so na slovesen način, s kričečo izjavo korporativno vstopili v ono in isto liberalno stranko, ki zanjo včasih niso našli dovolj ostrih besed, vstopili so v njo ravno tisti, ki so svoje čase najbolj vpili proti nji in najbolj dokazovali njeno pogubnost. Človek, ki je te gospode poznal, je takoj spoznal tudi motiv za ta čudni pojav. Liberalna stranka je bila takorekoč brez naraščaja. Tisto, kar je prišlo iz dunajske »Save«, iz graškega »Triglava« in praške »Ilirije«, ni moglo priti v poštev. To so bili ljudje, ki po večini niso bili za nobeno rabo. In narodno-radikalni gospodje so pač mislili, da bodo hrez vsakega odpora prišli do politične veljave v liberalni stranki, da bodo polagoma zavzeli mandate, ki stranka z njimi razpolaga in počasi postavili v politični penziji voditelje stranke. Računali so tudi s tem, da bo vse narodno-radikalno dijaštvo drvelo za njimi in tako njih prizadevanjem dalo nekako resonanco. No, to se ni uresničilo — narodno-radikalno dijaštvo si je nasproti svojim starejšim znanom do danes obvarovati samostojnost. Sicer se pa na more reči, da bi bila konstelacija zanje neugodna, in gotovo bi se bile njih nade uresničile vsaj po veliki večini, če bi gospodje ne bili tako strahovito nezmožni. Vse to, kar so dosegli, ni prišlo iz njih samih, ampak so prinesle seboj okolnosti.

Da liberalna stranka ni imela takrat skoro nobenega svojega naraščaja, je bilo že omenjeno zgoraj. Potem so prišli gospodje po čudovitem naključju do odločilnega upliva pri »Jutru«; da bi si bili osnovali svoj list, tega niso bili zmožni. In ko so imeli odprte predale lista, so mislili, da je prišel tenotek za odločilni boj. Povod je dala znana županska afera. Kako se je stvar končala, je znano. »Starini« so — daleko precenjujoč pomen in vpliv mladinev in pa v skrb za štivilnih volitev (v občinski svet, v deželni zbor, v državni zbor) — ponudili »mladinom« roko, da si bili zmagovalci. In »mladinov« ni bilo niti trenotek sram sprejeti poravnava od tistih ljudi, katere so bili pred par tedni tako nečuvno zmerjali. Tisti kompromis med »mladini«

»starini« je bil in je velika politična hinavščina. Orožja niso odložili niti »mladini« niti »starini«, le za hrbet so ga skrili. »Starini« zato, ker »mladine« dobro poznajo, »mladini« zato, ker upajo na novo naključje, ki naj bi jim slednjič vendarle pripomoglo do komčne zmage nad »starini« — kajti da iz svoje lastne moči ne bodo »mladini« nikdar nič napravili, je jasno za vsakega, kdor jih le malo pozna.

Ali bo prišlo tako naključje? Za enkrat jim je usoda v »Učiteljski tiskarni« dala »Dan«. To je gotovo nekaj. Seveda je težko reči, kako se bodo stvari razvijale. Eno pa je izven vsakega dvoma: da bi bilo v največjo škodo napredni ideji na Slovenskem, če bi zavladali »mladini«, ki so veliki samo v besedah in instrigah, majhni, silno majhni pa, kar se drugih, boljših zmožnosti tiče.

Boj proti draginji.

Novomesto, 5. svečana.

Menda ga ni mesta v Avstriji, kjer bi se javne oblasti tako proketo malo brigale za javni blagor meščanov in občanov, kot je to pri nas. Zlasti kar se tiče prvega, glavnega življenskega vprašanja: javna skrb za živež, ki je povsod glavni pogoj in skrb poklicanih javnih oblasti. Na našem trgu nimamo nobene kontrole kaj se prinaša na trg, kako ali po kaki ceni se prodaja. Zato je tudi tako. Prodajajo se nezdruživa živila, prodajne cene so polovico previsoke, bodisi da se prodajajo pod naravnost smešno mero, kar se pa seveda redkokdaj zgodi. Povečini pa je naš živilski trg razupit, da je mnogo dražji, nego v Ljubljani ali drugih večjih mestih. Še bolj kot meščani pa trpi bližnja okolica. Večkrat se zgodi, da po celi vasi ne dobiš mleka, ne jaje, ne drugih živil in to niti za dražji denar, nege se dobi v mestu. Okoličani trpe na stari bolezni: raje nesti uro hoda in ceneje v mesto, kot pa prodati doma za isto, ali še bolj ceno. Doma namreč se pride preje na sled zdravju škodljivim živilom, nego v mestu. Z razumno kontrolo bi se dalo doseči ravnotežje med potrebami prebivalcev mesta in okolice. O tem predmetu bo treba še posebej govoriti posebno z ozirom na bližajočo se delo pri zgradbi nove železnice, ko se bode dosedanja mizerija v škodo meščanov in okoličanov le še znatno povečala.

Na tem mestu pa nam je izpregovoriti resno besedo o draginji mesa in odurnosti nekaterih naših mesarjev. Oboji lastnosti sta zasloveli že izven naše kotline kot posebnosti dolenske metropole. Ne čuditi se, če vas zagotavljam, da je v Novem mestu meso dražje, nego v Ljubljani, nasprotno pa nakup živine veliko cenejši. In potem kakšne mestoma naravnost surove odurnosti si moraš včasih za drag denar pridobiti kosček mesa nikdar takšnega, kot si ga želiš; vzeti moraš to, kar ti mesar vrže pred nos. Če prideš v mesnico in lepo prosiš za kosček mesa recimo za bolnika, ti vrže kako staro solasto ali žilavo stvar in če ti to ne ugaja, dobiš za nameček besede: Tu imaš, naj žre če hoče, če pa ne, pa naj crkne.

Pa pustimo podrobnosti. Tako meščani, kot okoličani smo dolgo, dolgo prenašali vso to mizerijo pretrpane draginje in neokusnih odurnosti. Prenašali smo to, ker smo vajeni trpeti in potrpeti do skrajnosti in ker smo bili doslej večinoma sami. Ali sedaj je

mera našega trpljenja zvrhoma polna in sedaj se bliža čas, ko dobi mesto in okolica obilo tujeve ki bodo udeleženi pri zgradbi belokranjske železnice, vsled česar se bode dosedanje mizerija v škodo domačinov poostrišla, zlasti ker se tiče draginje. Skrajni čas je, da se zavarujemo vsaj pred nadaljnim izkoriščevanjem glede res neznosne draginje mesa. Kako? No, vzemimo vzgled po Ljubljani in drugih mestih. Novomeška občina naj preskrbi ali v svoji režiji ali na račun zaveznega obrtnika nekaj cenejšo prodajo mesa na stojnicah. Meso na stojnicah je povsod ceneje, kot v prodaji v mesnicah. Če ne v Novem mestu, se pa od drugod dobi par izučenih mesarjev, ki bi začeli prodajo mesa na stojnicah po takih cenah, da si bode mogel semtertje tudi siromak privoščiti kosček pristnega mesa. Sedanjim 4 oziroma 3 novomeškim mesarjem pa se morajo preurediti cene, ki odgovarjajo današnji ceni živine. Tudi jih je treba poučiti, kako se imajo obnašati napram občinstvu, ki se upravičeno pritožuje proti nevljudnosti nekaterih mesarjev.

Ali pretiravamo o tukajšnji draginji mesa? Poglejte! Mesarji kupujejo živino po 74—80 vinarjev (živo vago) a prodajajo meso po K 1.60 do K 1.80, teletino pa tudi po 3 krone klg. Vzemimo na vsak kg 30 vin. stroškov in da stane boljše klavna živina kg po 80 vin., ali ne vidimo, da delajo mesarji z več kot 60 odstotki čistega dobička. Da bi bilo meso prav lahko vsaj 40 odstotkov ceneje, kakor je, razvidimo tudi iz dejstva, da je neki mesar za okrogno sodišče dajal do novega leta kg mesa po 74 vin., še le od 1. januarja dalje po 1 K. Ali je denar okrognega sodišča boljši, kakor denar meščanstva in ali siromaki lažje plačajo meso kakor c. kr. erar? Te dni je neki mesar kupil kravo težko 450 kg za 248 K torej kg komaj po 56 vin., a prodal je meso po K 1.60 in še dražje. Ali je to nakupna cena v količkah dostojnem sorazmerju s prodajno ceno? Kaj pa trgovec, kateremu blago leži mesece in leta mrto brez obresti v prodajalni in mora biti vesel, če se ga polagoma iznebi po 10 odstotkov dobička dostikrat tudi brez vsakega dobička. Mesarju pa gre »živo blago« sproti izpod rok in nima polovico toliko stroškov predno blago razpeče. Mi privoščimo vsakomur primeren zaslužek, ali na tak način izkoriščati, da ne rečemo, odirati se ne pustimo več! Najmanj pa kar moremo od naših mesarjev zahtevati, je to, da se ti vsega dobrega sili gospodje nauče dostojne olike napram občinstvu, da so si v svesti, da so le od denarja kupovalcev mesa postali debelo rejeni mesarji. Vprašajte naše žene in gospodinje koliko morajo pretrpeti, ker se služkinje že boje stopiti v mesnico, ker morajo vedno tako »grenko« slišati. So v tem oziru tudi izjeme, pa jih ne navajamo imenoma, vsak najbolje sam ve, kdo grajo zasluži, in kdo ne.

Končno apeliramo na pristojne oblasti, da pokrenejo primerne korake proti tej neznosni draginji, ki jo povzročajo trije ali štirje za celo mesto in okolico in ki nas je razupila tudi na zunaj, da se v Novem mestu živi dražje, nego v večjih mestih. Svetujemo tudi, da se v kratkem skliče tozadeven javen shod, na katerem naj ljudstvo spregovori resno besedo proti izkoriščanju že itak občutne splošne draginje.

— r.

DNEVNE VESTI.

Kranjski deželni zbor. V današnji seji kranjskega deželnega zbora pride na dnevni red med drugim tudi predlog deželnega odbora glede zopetnih sprememb ljubljanskega občinskega volilnega reda.

Ljubljanska policija podzavljena. »Slovenec« poroča iz Dunaja, da bo vlada stavila kranjskemu deželnemu zboru predlog glede podzavljenja ljubljanske policije.

Neznosne razmere. Kakor bi ne bili ljudje, pravo tako prezira široke in zelo važne sloje vsakovrstnega uslužbenstva vsa javnost, bodisi družabno, bodisi stanovsko ali kakorkoli. In vendar moramo priznati, da bi ravno naše časopisje ne smelo prezirati onih stanov, ki so vsled položaja našega naroda, ki nima dovolj energije v sebi, da bi si pridobil visoko šolstvo, to kar so namreč redarji, finančni stražniki, orožniki i. t. d. Ako bi namreč bilo šol na izbero potem bi bili vsi ti uslužbenci po večini uradniki, ker odrekati jim inteligentnost bi bilo neumestno, saj se v svojem poznejšem življenju dodobra izobrazijo in so mogoče dostojnejši in solidnejši ljudje od svojih kolegov druge narodnosti. Gotovo pa so v jezikovnem oziru bogatejši včasih kar za dva, tri jezike od svojih kolegov. In vendar ni pravega razumevanja za njih položaj ne v naših, niti v vodilnih krogih drugih narodov. Odhod to in zakaj. S tem vprašanjem se nam je baviti, ter ga razrešiti popolnoma. Ako namreč ni bilo dosedaj zanimanja, pač pa prezir za te sloje, je s prihodom »Jutra« v Trst, kjer je cela množica teh ljudi, postalo drugače. »Jutro« bo namreč, dosledno svojim ljudskim, demokratičnim načelom, vedno na strani onih, ki so teptani, predvsem pa na strani proletarijata in tudi če je ta cesarsko kraljevi proletarijat. Službe vseh navadenih kategorij c. kr. uslužbenstva so enako naporne, enako odgovorne, enako težke in enako nevarne. Saj so po večini za to, da branijo kar se da braniti edino le s silo. Red, davki, rop, tatvina, nasilstva, demonstracije, upori in druge kulturne zahteve in potrebe, vse te so izročene ljudem, ki pri tem za skromno plačo in šikane »garajo« kakor živali, so vsak čas s svojim življenjem na razpolago, za vsak najmanjši prestop, bodisi da je bil zagrežen po krivdi ubogega uslužbenca ali pa ne, so ponavadi suspendirani, prestavljeni ali pa, kar se čestokrat pripeti, tudi odpušteni. Ako pa ubogi uslužbenec pri demonstracijah, pretepah, na lovu za kontrabandari, tatovi, roparji, nasilniki in begunci dobe kake poškodbe, so podvrženi edinole c. kr. zdravniškim spricavalom, ki so včasih taka kakor predpotopnih padarjev. Več takih slučajev nam je dobro znanih. Uslužbenec, ki ni imel več ozdravljivih udov, je moral z rani, ki so bile gnojne, ker izvoščeka ni mogel najeti, hoditi peš k zdravniku, a že medtem časom ga je čakal na domu špijon, ki bi ga moral ovaditi zaradi izostanka z doma, češ da pohaja. Toda to še ni vse. Hujši slučaj se ponavadi »zatušajo« da jih ne izve nobena duša, ker si uboga žrtev ne more poiskati nikjer pravice. Ako pa se ne da ustrahovati, ga k večjemu upokoje in mu dodajo 10 let službe in temu odgovarjajoče zvišano pokojnino, čeprav bi, ako bi bil zavarovan kot navaden fakin pri »Zavarovalnici zoper nezgode« dobil večjo

LISTEK.

Nostradamus.

v.

Sedmo poglavje.

Royal de Beaufort.

IV.

MAGIČNI KROG.

„Madame,“ je dejal Nostradamus, ko se je vrnil in sedel zopet Katarini de Medicis nasproti, „zdi se mi, da mi vam ni treba povedati, kdo ste. Zato lahko snamete krinko in odgrnete kapuco. Tudi brez moje učenosti bi mi bil razodel vaš žlahtni nastop da mi je čast, govoriti s svetlo kraljico Francije.“

Njegov glas je bil prijazen, besede spoštljive. Katarina je nehala repetati. Nekakšno zaupanje je prodiralo vanjo s silo neodoljive milobe. Snela je krinko, kakor ji je bil rekel

Nostradamus. Vendar pa si še ni upala govoriti.

„Vprašanja, ki mi jih hočete postaviti so strašna,“ je povzel Nostradamus. „Treba je torej, madame, da mi razložite jasno vse okoliščine, ki se gibljejo v njih. Čim boljje vas bom poznal, tem jasnejši, tem zanesljivejši bodo moji odgovori.“

Katarina je zbrala svoje misli. Njeno lice je izgubilo tisti izraz preplašene radovednosti, ki ga je imelo dotlej, in je odsevalo le še neizprosno odločnost.

„Naj bo torej!“ je dejala naposled. „Biti hočem odkritosrčna s silami, ki jih zastopate, ker želim, da bi bile tudi one z mano. Toda mati sem! Nostradamus, poslušaj me in umevaj me z razumom svoje proroške duše. Prišla sem, da govorim s tabo, da. Toda najprej, predvsem hočem poznati srečno ali nesrečno bodočnost svojega sina“...

„Vašega sina?“ je vprašal Nostradamus z mirnim glasom. „Mislim sem da ima kralj francoski že štiri moške potomce.“

Plameneči pogled magične je prodiral kraljico do najskrivnejših globin njene misli.

„Rekla sem: bodočnost svojega sina“ je ponovila Katarina z nekako vznemirjenostjo. „Gorim od hrepenenja, spoznati njegovo usodo. Magijec, čarodej ali demon, karkoli si, prorokuj še to uro tu pred mano bodočnost mojega ljubljene Henrika...“

Nostradamus je potegnil iz svojega jopiča list papirja in pisalo, ki ga je pomolil kraljici.

„Madame,“ je dejal, „izvolite zapisati v kratkih in jasnih izrazih vprašanje, ki ga hočete zastaviti usodi.“

Katarina je vzela pisalo in zapisala z vročino roko besede:

„Ugani srečno ali nesrečno bodočnost mojega ljubljene Henrika.“

Nostradamus je vzel nato pergamen in si ga mirno ogledal, dočim ga je motrila Katarina z nestrpnostjo, ki je postajala od minute do minute hujša.

„Gospa in kraljica,“ je povzel nato Nostradamus, „kar ste napisali, je navidezni zvok, materialna beseda. Ta stavek, ki razodeva navadnim očem samo nepokoj dobre matere, vsebuje vendarle še drug zmisel, ki je pravi in ki ga bom poskušal razmotati tu pred vami. Kajti, poslušajte in vedite, da

najde tudi najbolj vsakdanje vprašanje svoj magični odgovor in da ima tudi najnavadnejša beseda svojo metatezo...“

Katarina ga je poslušala z željno gorečnostjo razsvetljenih, ki jih je osvojila vera. Besede, ki so padale z magične ustnice, so se začrtavale z neizbrisnimi črkami v njeno dušo. Nostradamus je nadaljeval:

„To vprašanje, madame, (kakor ga je bila zapisala ona po francoski) šteje petinštrideset črk. Zapisati hočem te črke, razvrstiti jih v krogu. Zaznamujem jih povrsti s števkami od 1 do 45. Tako je zdaj sleherna črka v tem magičnem krogu navezana na svoje število, kakor je sleherno število navezano na svojo skrivnost...“

Nostradamus je pokazal Katarini figuro, ki jo je bil narisal med tem razlaganjem.

Katarina je vstrepetala. Čutila je, da jo prijemlje tista groza, ki govore o njej poetje starodavnosti. Čutila je poleg sebe bližino skrivnosti... Nostradamov obraz je bil poln jasnosti. Položil je svojo čudno figuro pred njo. Obenem pa je porinil pred Katarino drug pergamen, rekoč:

„Pišite, madame. Te črke, ki blodim

in drugače dostojno formulirano odškodnino. Vsi taki slučaji so res vredni da pridejo v javnost, ter jih bomo tudi priobčevali. S tem naj se nas nikar ne smatra za policijsko glasilo. Ako se namreč potegujemo za človeka redarja, ki je še človek našega rodu, ali pa za koga drugega, smo s tem storili le svojo dolžnost, ker ti sloji nimajo nikogar, ki bi jih branil. Seveda s tem ni rečeno, da bomo zagovarjali surovosti in nesrečonosne nastope kakih surovežev v raznih uniformah pač pa bomo skušali vplivati za zboljšanje njih stanu, da s tem okrepmo naš narodni življ v Trstu.

Volitve v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico. Čimbolj se bližajo volitve v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico, tembolj nervozni postajajo klerikalci. Zadnje dneve napenjajo vse sile, da bi dosegli pri volitvah vsaj delen uspeh, kajti na zmago niti približno ne mislijo. Naprednjake čaka sijajna zmaga, samo če zvrše vsi volilci svojo dolžnost in upamo, da se bo to tudi zgodilo. Volitve v to korporacijo so velikanske važnosti. To najbolj jasno dokazujejo klerikalci ki hočejo dobiti zbornico na vsak način v svoje vrste. Klerikalcem beganje volilcev in razne sleparske klobasarije, o katerih neprestano pišejo, a sami ne vedo kaj hočejo, ne bodo nič pomagale. Trgovci in obrtniki dobro vedo, kje imajo zaslombo in kdo bo čuval in podpiral njih interese. Jasno je, da bi trgovska in obrtna zbornica v slučaju, če pride v klerikalne roke, postala navadna politična butega, kjer bi klerikalci sklepali samo predloge, s katerimi bi skušali uničiti ali vsaj oškodovati napredne trgovce. Zbornica je dosedaj vršila svojo nalogo nepristransko in je zastopala splošne trgovske in obrtne interese. To mora ostati tudi vnaprej. Komur je torej kaj ležeče na tem, da deluje zbornica redno, naj voli napredne kandidata, katerih imena nam pričajo, da so pravi in resni možje, ki se zavedajo velikanskih dolžnosti, katere jih čakajo v trgovski in obrtni zbornici.

Zbližanje Avstrije in Rusije. V zadnjem času se mnogo razpravlja po časopisih o nameravanem zblizanju Avstrije in Rusije. Reprezentant te politike je baje avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand. ki je že večkrat podal za to incijativo in se neumorno trudi, da bi dosegel svoj namen. Avstrija in Rusija, kakor je znano, ne živita v preveč prijateljskih odnosih. Prikrita napetost med obema državama datira že iz krimske vojne iz l. 1855., ko je Avstrija na sijajen način manifestirala svojo „hvaležnost“ napram Rusiji kot plačilo zato, da je Rusija l. 1848. ukrotila uporne Madžare. Od tega časa se ruski vladarji kolikor mogoče izogibljajo dunajskega dvora. Saj je sedanji ruski car Nikolaj II. na svojem potovanju v Italijo, potoval raje skozi Nemčijo in Francijo, mesto da bi si izbral najkrajšo pot skozi Avstrijo. Avstrijski visoki krogi so bili takrat silno razburjeni in vlada sama je prišla do prepričanja, da mora prekoslej popraviti svojo nekdanjo napako in se približati Rusiji. Toda to je bilo dosedaj nemogoče in bo tudi toliko časa nemogoče, dokler bo dajal avstrijski zunanji politiki smer grof Aehrenthal, ki je strupen sovražnik Rusije. Rusija se sicer zato zelo malo zmenja, kajti Avstrija v zunanji politiki posebnost na Balkanu tako ne more ničesar ukreniti brez njenega privoljenja. Zgodovina nas uči, da je imela Avstrija veljavo in ugled v Evropi le toliko časa, dokler je stala na njeni strani tudi Rusija. Sadovi sedanjega rusiji sovražnega avstrijske politike so očitni! Avstrija je danes v Evropi takorekoč osamljena. Od nikoder nima prave zaslombe. Nemški prijatelj iz Rajha najbolje pozna ta sitni položaj Avstrije in zna situacijo tudi dobro izkoristiti. Od zblizanja Avstrije z Rusijo bi imela Avstrija velikanski dobiček in poskočil bi tudi njen vpliv in ugled v Evropi. Ideja, katero baje forsira

prestolonaslednik je zelo pametna in le želeči je, da postane kolikor mogoče hitro tudi faktum. To bi bilo velikega pomena posebnost za nas Slovane, kajti protislovanski režim bi moral v tem slučaju pasti, vsled česar bi po dolgem času prosto vzdihnili lahko enkrat tudi mi.

† **Dr. Ljudevit Jenko.** Kakor smo že včeraj poročali, je v ponedeljek opoldne umrl v Ljubljani v visoki starosti 71 let mož, ki se o njem ni dosti govorilo, ker se ni silil v ospredje, ki pa ima svoje zaslugе kot delavec za rusko-slovensko vzajemnost. Ustanovil je „Ruski kružok“ v katerem je poučeval ruščino skoro do zadnjega časa, predsednik njegov pa je bil od začetka pa do zdaj. Po poklicu zdravnik je bil kot tak vleprikljubljen in je bil posebno na glasu kot izvrsten okulist. Na sploh je bil pokojnik človekoljub v najlepšem pomenu besede, računajoč se po izreku, naj ne ve levica, kar je dela desnica. Vsi, ki so blagega „batjuško“ poznali, ga bodo ohranili v trajnem dobrem spominu. Rodbini pokojnikovi naše globoko sožalje!

Sirenski glasovi. Prejeli smo: V četrtkovni »Edinosti« z dne 1. t. m. pretakajo magnati svoje solze iz N. D. O., ter kličejo nazaj izgubljene ovčice. Dasi se je izbral na zadnjem občnem zboru »izvrsten odbor«, ki bode baje »brani« interese slov. delavstva, in dasi prihajajo vsaki dan novi člani, — po njih trditvi namreč — čutijo vendar potrebo da milo prosijo vse one, kateri so se »iz osebnih vzrokov« odstranili, naj se isti zopet povrnejo. Kakor je iz tega razvidno, kličejo toraj nazaj one, katerim je bilo pretesno v tej organizaciji, one, kateri so izprevideli, da je N. D. O. v marsikaterem obziru delavska le po imenu, a ne pa v dejanju. Bil sem delj časa član tega društva, imel sem dovolj prilike opazovati ljudi in razmere, ki vladajo v N. D. O., posebno pa nebatere osebe in njih ne preveč delavske tendence. V dokaz temu naj služi dejstvo, da gospodarijo v tem »delavskem« društvu taki gospodje, kateri so dosledno zaničevali in prezirali vsakega, kateri je mislil drugače nego oni, to je — mislil delavsko!! Da, gospoda! Terorizirali ste one, kareri so zastopali pravo delavsko stališča, ki so delavstvo podučevali, da se mora boriti proti vsem svojim gospodarskim nasprotnikom, pa bilo tudi lastnega naroda! Proti onim kateri so hoteli zopet povzdigniti N. D. O. na prejšnjo stopinjo, napraviti iz nje delavsko organizacijo v pravem pomenu besede, — ne pa samo filjalko političnega društva »Edinosti«, ste hujskali ter jim niste niti pustili svobode misli in svobode govora! Ni toraj čisto nič čudnega, da je marsikateri član odstopil in obrnil hrbet tem gospodom, kateri so na tak način dajali duška svoji »narodni navdušenosti«, in da se je marsikateri delavec prepričal, da ni čisto nič delavsko če se delavstvo prepričava, da se delavsko vprašanje rešuje skupno z — buržoazijo!! Zavedni delavci se Vam zato ne udajo in ne pojdejo na Vaše limanice toliko časa, dokler ne izpremenite vaše taktike in ne postanete delavski v pravem pomenu besede! Bivši član N. D. O.

Škandal pri boletem uradu v Kandiji. Nič novega ni, danes govoriti o škandalu ki se je dogodil pri uradu deželnega užitninskega zakupa za novomeški okraj s sedežem v Kandiji. O tem škandalu se je že zdavno javno razpravljalo, če tudi le bolj kot prikriti stvar. Da je to zašlo končno tudi v širšo javnost, je predvsem zasluha načelnika tega urada, bivšega župana Zureca. Njemu se namreč prisoja, da je deloma v zlahvalo, da je vodja tega urada v svoji službi protežiral klerikalce, nasprotno pa preziral podrejeno mu osobje naprednega mišljenja, deloma pa, da samega sebe opere, celo nečedno zadevo pustil spraviti v podrobnih podatkih v „Slovenca“. Tudi

gično figuro. Njegov obraz je bil spačen, in znoj mu je curjal po čelu.

„Se ena beseda! Se ena!“ je zamrmral zdajci. „Ena še... Oh, madame, majhna besedica, ali velikega pomena! Tri neznatne črke, ki pa pomenijo slavo, moč, veličanstvo taka je beseda, ki jo čitam! Pišite madame, pišite!... Kralj...“

Vzklik besnega veselja se je izvil Katarininim ustnicam, in s krepko, despotsko roko je zapisala:

„Kralj!...“

Nostradamus je zdaj vzel pergamen, na katerega je bila kraljica pisala narekovane besede, ter jih naglo prebral.

— „Toda menihovo jeklo... njegovo življenje zadene ob... počasen... prazen...“

„Samo ena beseda mi je nejasna,“ je dejal. „Herod! Zakaj Herod? Tega ne vem. Razen te besede pa se razodeva usoda vaše sina Henrika v stavku, ki ste ga napisali madame, v vprašalni obliki, kakor se razodeva solnce v svoji svetlobi na nebu brez oblakov. Poslušajte, madame, odgovor Skrivnosti, jasni in točni odgovor, ki je zapoda-

den ves v vašem vprašanju...“

nam se je o tej zadevi že pred mesecem poročalo pa ker smo računali, da bodo poklicani faktorji zadevo brez javnosti spravili s sveta, nismo hoteli biti prvi, ki bi vrgli kamen na glavnega povzročitelja tega škandala. Namesto nas je to krščansko delo opravil katoliški „Slovenec“. Kaj je na tem škandalu? Vodja omenjenega urada je obdolžen več prav nečednih dejanj, ki jih je že delj časa uganjal, deloma po gostilnah, kjer je imel službeno opraviti, deloma doma v hiši, kjer se nahaja urad in njegovo stanovanje. Po gostilnah so na čuden način zmanjkale svinjske gnjati, ocvirki, buteljke i. t. d. Doma v hiši odkar je vodja tam stanoval, je začelo zmanjkovati drv v shrambah v hiši stanujočim drugim strankam. Svečarjem in trgovcem so na čuden način izginjale sveče in druge drobnarije. Pri omenjenem vodji pa je bilo opaziti več teh stvari, ne da bi kdo vedel, jeli jih je vodja nakupil, ali pa... Vse to in še druge stvari so prišle že lani na dan. Da poročamo kaj novega o tem, to si nikakor ne domišljujemo. Eno pa približemo: za vse to sta že zdavno vedela načelnik urada g. Zurec in njegov oziroma občinski tajnik Slanc. Slanc je hotel stvar že takrat ovaditi. Toda Zurec je začel med njim in drugim, ki so tudi vedeli o tem škandalu, posredovati in stvar je ostala pokrita. Ali kmalo se je zopet začelo od konca. Zmanjkovalo je zopet drv v hiši. Nekega jutra so prizadete stranke čakale tata — in so ga vjele. Občinski tajnik Slanc je napravil ovadbo in jo odposlal. Obdolženi vodja pa ga je prosil naj se ga usmili, češ, da mu rad vso storjeno škodo povrne. Slanc je nato privolil. Vodja mu je ponudil 150 K a Slanc je zahteval več, končno sta se zjedini- nila na 180 K pogojno, da Slanc o stvari molči. Slanc je seveda molčal, ali njegova že pred to nečedno kupčijo na državno pravdnitvo odposlana ovadba je med tem že — govorila. Vodja je bil že parkrat zaslišan, tudi druge stranke kot priče. In zdaj pride na vrsto tudi tajnik Slanc, baje, ker se smatra sprejeti znesek 180 K kot nekake vrste izsiljevanja, sploh kot kaznjivo dejanje. Zaslišan pa bode tudi načelnik Zurec, ker je za ta škandal že preje vedel, ga pollačil in povzročil med tajnikom in vodjo molčečo poravnavo. O stvari, ki je v teku preiskave, je težko govoriti. Toliko pa lahko rečemo: Prvi krivec tega škandala je naše deželno gospodarstvo, ki plačuje te vrste svojih uradnikov naravnost sramotno. Kaj hoče n. pr. oženjeni dacar z 60—70 kronami na mesec, ali vodja s 120 K. Druga krivda pa zadene načelnika urada oziroma zakupa. Ako bi bil Zurec takoj ko je za tatvino zvedel, povzročil odstranitev vodje, prihranil bi bil njemu, drugim prizadetim posledice, deželnemu gospodarstvu pa razkritje tega javnega škandala.

Za volilni imenik v Kandiji je c. kralj. davčni urad v Novem mestu računal le 380 kron. Kako je potem prišel na 1200 K, to prepuščamo tistemu, ki straši in bega občane, da bodo tisti, ki so rekurz podpisali, plačati 1200 K samo za volilni imenik.

Društvo slov. trgovskih sodrušnikov v Ljubljani priredi kakor že naznanjeno dne 10. t. m. v mali dvorani »Narod. Doma« svoj zaključni venček. Iz prijaznosti oskrbuje godbo popolni salonski orkester Sokola I. Ker je salonski orkester Sokola I. žel na vseh svojih nastopih priznanje in zahvalo, zato je želeli povoljne udeležbe, ker se tudi odbor trudi, da bode obiskovalce zadovoljil Vstopnina K 1.—. Začetek ob 8 in pol zv.

Snežni vihar na Dolenjskem. Iz Novega mesta se nam poroča: Kakor že v soboto poročamo, smo istega dne doživeli nekaj, kar se stari ljudje še ne spominjajo. Tak nagel vremenski preobrat! Dopoldne se naravnost soparno, popoldne grom, potem snežni vihar izpočetka tako silen, da so ljudje po vaseh že mislili, da jim hiše odnese. Pa tudi vihar je šel kmalo naprej, začelo je na vse pretege snežiti, tekmo ure je bilo na 10 cm. snega. Zvečer pa to bliskanje in gromenje prav kakor ob hudi nevihti po leti. Nevihta z gromom je pojenjala še le proti 8. uri po noči. Danes v nedeljo imamo 20—30 cm. debelo novega snega, včeraj ob tem času pa ga ni bilo že nič, ker ga je južni veter v par urah popolnoma iztupil. Pa naš vremenski prorok, Gorjanci, obetajo zopet, da s tem čudnim vremenom še nismo pri kraju. Nadejati se je novega snežnega medeža in sploh slabega vremena. Nemara bomo v kratkem slišali tudi staro majko zemljo otresati z glavo, ali z nagrbčastim hrbtom. — Po Gorjancih so veliki snežni zameti. — Iz Žužemberka, kjer je bil v soboto sejem, novomeški sejmarji vsled prevelikega snega niso mogli z vozom nazaj. — V Novem mestu se je javno perišče na Krki prekucnilo v vodo. Ta škandal novomeških očetov se ponavlja že leta in leta in je provzročil že mnogo strahu, ker če pridejo perice tja se je že zgodilo, da so pocepale v vodo perilo pa je šlo doli po Krki. In tega za javno varnost nevarnega škandala naše oblasti kar nič ne vidijo.

Poljub na cesti in njega posledice. Te dni se vrši na Dunaju zanimiva obravnava o dogodku, ki se je pretečeno poletje pripel-

til nekemu uradniku. Uradnik, ki je takrat živel ločen od svoje žene, je odšel nekega dne s svojo 10-letno hčerko na izprehod. Ko je prišel že v bližino stanovanja svoje soproge, kamor je hotel spraviti za par trenutkov svojo hčerko, je desetletnega otroka na obe lici iskreno poljubil. To sta zapazili dve osebi, ki sta takoj poklicali stražnika. Ko je stražnik vprašal uradnika, če je otrok njegov, je ta odgovoril, da to lahko dokaže v svojem v bližini se nahajajočem stanovanju, na cesti pa na taka vprašanja noče odgovarjati. Na licu mesta se je zbrala v trenutku velikanska množica ljudi. Uradnik je vložil proti obema, ki sta ga ovadila stražniku, tožbo radi razžaljenja časti, ker sta izrazila s tem sum, da je izvršil prekršitev npravnosti. Obravnava je sodišče sedaj prelozilo, da zasliši neko pričo. Vsa afera vzbuja na Dunaju veliko zanimanje in čaka občinstvo zelo nestrpno na izid obravnave.

Surov soprog. Alojzij Erhart iz Gradca oženil se je leta 1909. z vdovo Antonijo Wachsnier. Zakon je bil radi pijančevanja in brutalnosti moža zelo nesrečen. Žena je hotela radi tega že parkrat uiti, toda mož jo je znal vedno pregovoriti. 27. in 28. oktobra 1911. je Erhart ukradel svojemu sosedu več orodja in vrh tega še eno gos. Ker ga je žena zato parkrat pošteno oštela, je postal mož še bolj nasilen in je ženo neprestano pretepal. Konečno so prišli orožniki, ki so Erharta radi tatvine aretirali, žena pa je odšla v službo v Feldkirchen. Ko je mož prestal kazni, je odšel k ženi in jo pretepal takoj prvi dan. Nekega večera ponoči jo je celo sunil trikrat z bodalom v rebra in jo nevarno ranil. Zato svojo uljudnost je bil Erhart obsojen pred graškim deželnim sodiščem na 15 mesecev težke ječe.

Samomor vojaka. V ponedeljek si je pogljal v Gradcu infanterist l. stotnije 7. pešpolka, Franc Klaren s puško kroglo v glavo. Obležal je na mestu mrtev. Vzrok samomora je neznan.

Nesreča. Pred par dnevi je padel Franc Kaloh, delavec v eraričnem skladišču za seno v Mariboru tako nesrečno z lestvice, da je obležal nezavesten na tleh. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico.

Boj med vojaki in kmečkimi fanti. Med vojaki, ki so prišli te dni v Šikole pri Pragerskem na strelne vaje in kmečkimi fanti je prišlo do hudega prepira, ki se je razvil v pravec boj. Tekom boja je neki vojak ustrelil in fanta Antona Horvata tako nesrečno zadel, da je za bolečinami umrl še istega dne. Vojaki so nato izstrelili še par strelav. Razgrajali so potem še celo noč. Eden je hodil po vasi z nasajenim bajonetom, drugi s kolom, tretji je pa Šikolčanom grozil, da jih bo že naučil nemški. Krivce še dosedaj niso izsledili.

Več usmiljenja z živalmi! Iz novomeške okolice smo prejeli: Naše ljudstvo slovi kot od sile pobožno; koliko je na tem resnice, bolje da ne preiskujemo. Če bi se merila vnanja pobožnost z ravnanjem z ubogo živalijo, bi vsaka dozdevna pobožnost našega dobrega ljudstva ne bila vredna niti piščokega oreha. Tako niti divjaki ne trpinčijo živali, kakor vidim to pri nas. Po uprežni živali se neusmiljeno bije ako ne gre drugače, tudi s kolmi. Vsaj živiena nima duše, pravijo. Seveda take neusmiljene duše nimaa, kot jo imajo ti nad vse pobožni katoličani. Po zanemarjenih cestah in potih se živina nalaga čez mejo možnosti in če vboga žival ne more naprej, hajdi z bičem in kolom po njej, je vseeno koder pade. Smo pač v Sibiriji! Pa tudi meščani imajo malo srca, malo srca o varstvu živali. Polno društev za krokanje do zjutraj, teh imajo dovolj, a ne enega, ki bi vsaj malo mislil in vsaj zdaj po zimi mislilo tudi na živali, predvsem naše zimske tiče. Gospodje iz Ljubljane dajte malo predramite naše zastopnike, ustanovite podružnico za varstvo živali. Vsem pa, ki imajo čut in srce veljaj klic: Več usmiljenja z živalmi!

Najnovejše italijansko junaštvo.

Italijanska mornarica hoče postati menda na vsak način slavna. Ker nima drugega dela, kakor da se podi po Sredozemskem Rdečem in Egejskem morju, hlepi pa vseeno po junaških činih, je v zadnjem pričela naskakovati neoborožene trgovske ladje evropskih držav in jih par tudi že zaplenila. Italijanski časopisi pač morajo nekaj poročati o „delovanju“ njih ponosne mornarice in zato jim admiral »Aubry« od časa do časa vedno poskrbi kaj »štofa«, da pomiri svoje bojaželjne bratce v Italiji.

Konflikt med Italijo in Francijo radi konfiskacije parnika »Manouba« se je komaj šele poravnal in že je italijanska mornarica zopet zagrešila nov atentat, ki zna postati za Italijo še usodepoln. V Hodeidi ob Rdečem morju se nahaja sedaj neka francoska železniška družba, ki gradi železnico ob Rdečem morju. Italijanska vlada je tej družbi pred kratkim ukazala, naj preneha s svojim delom v Hodeidi in v vseh postajah ob Rdečem morju, sicer bo ita-

po njih s pogledom, ne da bi iskal v njih kakakega zmisla, se nodo združile same od sebe v nove besede, ki bodo tvorile v celoti odgovor vašemu vprašanju. In ta odgovor madame, bo obsegal natanko petinštirideset črk, ki bodo natanko iste, kakor ste jih rabili v svojem vprašanju. Ah, glejte! Ze vidim, kako se tvori beseda... ne beseda, nego cel kos stavka... pišite... toda jeklo menihovo...“

Pisalo je drhtelo v Katarininu roki. Kljub temu se ji je posrečilo napisati;

Toda jeklo menihovo...

„Ze se pojavljajo druge besede, ki mi skačejo v oči,“ je nadaljeval Nostradamus s čudnim, nekako oddaljenim glasom. „Brez zveze so še... toda kdo ve... pišite, madame, pišite... njegovo življenje zadene ob... počasen... prazen...“

Z razpaljeno dušo in ledenečimi žilami je pisala Katarina narekovane besede:

— Njegovo življenje zadene ob... počasen... prazen...

„Herod!“ je narekaval Nostradamus zadihaje se.

— Herod... je pisala Kafarina de Medicis.

Z naglim pogledom se je ozrla na Nostradama in ga videla sklonjenega nad ma-

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik **Milan Plut.**
Tiska Tiskarna Dolenc (Fran Polić) v Trstu.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik **Milan Plut.**
Tiska Tiskarna Dolenc (Fran Polić) v Trstu.

Telegram!

Kavarna „Central“

dunajska damska elitna kapela

DRAGA BUDEK

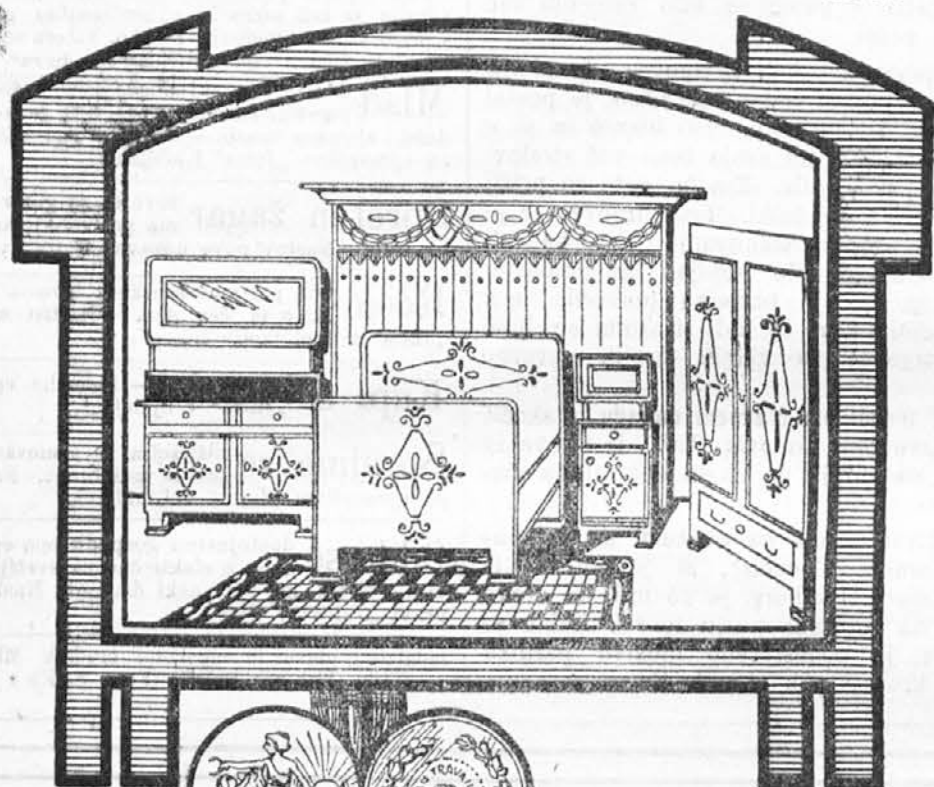
ravnokar došla.

KONCERT VSO NOČ

VSTOPNINA PROSTO.

Kavarna do
jutra odprta.

POHIŠTVO RAZNIH SLOGOV

Lastna delalnica

: Cene zmerne.

: POSTREŽBA :

:: SOLIDNA. ::

PETER JERAJ

Trst

Via S. Giovanni št. 5.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

Trst, Piazza della Borsa 10

Centrala v Ljubljani — Podružnica v Gorici, Celovcu, Sarajevu Splitu in Celju.
Delniška glavnica K. 8.000.000. Rezervni zaklad K. 800.000.

obavlja najkulantnejše vse bankovne in menjalne posle ter kupuje in prodaja pod
jako povoljnimi pogoji

devize in vse vrste denarja. — — — Vloge na knjižice

obrestuje za sedaj s čistimi $4\frac{1}{2}\%$

Prodaja srečke na majhne mesečne obroke.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. -- Lastna
tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO**

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. - FILIALKA Sv. Petra cesta. - Telefon št. 273

Naprodaj

so v Poli in v okolici v lepi legi
zemljišča primerna za poljedelstvo
sadne in zeljske vrste in za vinograde
zelo pripravna. Pri najmanjšem nakupu
1000 m² je cena 1 m² K 150. Zelo
ugodni plačilni pogoji. Natančnejša po-
jasnila se dobijo v pisarni gospoda
Konrada Karola Exner, Trst Piazza
Caserma št. 1, ali pa pri gosp. Karl
Čermak v Poli Via Dignano št. 3.

Vzorci gratis in franko!

Svoji k svojim!

Največja edina slovenska trgovka

Križmančič & Breščak

ulica Nuova 87 — TRST — ulica Nuova 87

priporoča slavnemu občinstvu

svoje ogromno zalogo manufakt. blaga

Najzmernejše cone. Točna postrežba. — Prevzame se delo po naročbi.
Stvari, ki ne ugaajo se zamenjajo takoj. — Angleško volneno blago za ženske obleke, alpago in različne šofe za bluze
in vsakovrstne tkanine volnene v največjem izboru. Perkali, zelirji, panama, satin, oksford in najrazličnejše bombažaste
blago. Vsakovrstno telesno, namizno in posteljno perilo. Blago za moške obleke: volneno in bombažasto. — Odeje bombažne
in volnene, pogrinjala za postelje, zavese, preproge, volna in žilna.

Vsaka drobnarija za šivilje in krojače.

Svoji k svojim!

Vzorci gratis in franko!

VYDROVA TOVARNA HRANIL PRAGA-VIII

„VYDROVKA“

ta dobra žitna kava,
otročka moka, oblati in drugi
izdelki edino svoje vrste.
Časopis „Domači Prijatelji“ — Zahtevajte cenik.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani — Prešernova ulica št. 3

Največja slovenska hranilnica.

Stanje hranilnih vlog
42 milijonov kron.

Prometa koncem leta 1911
614.5 milijonov kron.

Rezervni zaklad 1 milijon 300 tisoč kron.

Sprejema vloge vsak delavnik. — Sprejema tudi vložne knjižice
drugih denarnih zavodov. — Obrestuje po

4 $\frac{1}{4}$ % brez odbitka.

Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina
ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. —
Poslovanje nadzoruje

c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka spekulacija in izguba vloženega denarja.

Posoja na zemljišča in poslopja proti 5% obrestim in najmanj $\frac{1}{2}\%$
amortizacije. — Za varčevanje ima vpeljane

domače hranilnike.

Posoja tudi na menioe in vrednostne papirje.